

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy hóra . . . 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám
 (Nadosy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó
 irások intézendők.

Szerkesztői iroda:
 PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.
 Kéziratok vissza nem adatnak
Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek föl.
 Előfizetések elfogadtnak még
 valamennyi könyvkereske-
 déseben.

Egyes számok kaphatók:
 Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér) Böhm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
 mindenzen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Irányi a közigazgatás államosi- tásáról.

Irányi Dániel a függetlenségi és 48-as part vezére az „Egyetértés“ vasárnapi számában a következő nagyérdemű cikket tette közzé:

Harmadévi és tavaly kifejtettem az „Egyetértés“ hasábjain azon okokat, a melyek az önkormányzat mellett s a tisztviselők kinevezése ellen szólnak, bebizonyítani igyekezvén s véleményem szerint be is bizonyítván, hogy a közigazgatás a tisztviselők választása mellett is javítható, ha egyfelől azok kijelölésénél és választásánál a pártszempontok mellőzötnének és ők koretesszolgáltatásra igénybe nem vétetnek és ha másfelől a fölügyelet és ellenőrzés pontosabb és szigorubbán gyakoroltatik iránnyal. Valamint rámutattam a tisztviselők kinevezésének előrelátható következményeire is, nevezetesen arra, hogy ez úton a központi kormány hatalma — mely máris túlságos — még inkább művelteni, a képviselőválasztásokra gyakorolt befolyása még jobban előmozdítani fogván, az alkotmányos szabadság s a törvényhozás hatalma még inkább megszorítani, illetőleg meg-hiusítani fog, csodálkozástomat fejezvé ki egyszersmind azon, hogy a mérsékelt ellenékek e veszelé előtt szemet hunyt s az alkotmányos szabadság valódi biztosítékait a közigazgatás remélt, de nálunk aligha valósulandó javításának alárendeli. S nem mulasztottam el továbbá figyelmeztetni a nemzetet a történelem tanulságára, mely szerint a meg-megtámadott alkotmány és nemzetiéget azok a sokat ócsárolt megyék mentették meg, hozzátevéen, hogy hasonló

támadásoknak a jövőben is lehetőségét tagadni, az előrelátás hiányára vallana. És végre megmutattam, hogy nem egyéb ámtátsnál az az állítás, mintha a tisztviselőknek a kormány által leendő kinevezése nem fogná megsemmisíteni az önkormányzatot. A mely tisztviselőt ugyanis a miniszter nevezi ki, előléptetheti vagy elbocsáthatja, az ugyan vajmi keveset törődik majd a közgyűlés ellenőrző hatalmával, föltéve, hogy eljárása a kormány szándékával megegyez.

Azóta számos megye foglalkozott e kérdéssel: némelyek s ezek között kormánypártiak is, az önkormányzat fontartása, mások a közigazgatás államosítása mellett nyilatkozván, miglen egyik-másik választmányhoz utasította tanulmányozás végett a nélkül, hogy akár az egyik, akár a másik rendszer mellett előre állást foglalt volna, a mit részéről oly ismeretes és életbevágó kérdésnél nem vagyok képes helyeselni. Mert ha az elv, a melynek alapján a kiküldött választmány javaslatot készíthet, a törvényhatósági bizottság által előtérve nincs, a választmány nem is igen láthat hozzá bármely irányú javaslat készítéséhez. A mint hogy, bár azóta sok idő telt el, tudtommal egyik választmány sem fogott hozzá a munkához, sőt még csak nem is hivatott össze. Az oly határozat nem is volt egyéb, mint szándékos elhatalasztása a döntő csatának azon reményben, hogy majd elkészül a maga tervével a kormány s akkor fog, vagy nem fog szólni hozzá a tekintetes törvényhatóság. Csak ha világosan kimondotta volna a közgyűlés, hogy fön akarja tartatni a tisztviselők választását, lett volna értelme választmány

kiküldésének oly utasítással, hogy ezen az alapon mondja meg, mily reformok szükségesek, hogy a közigazgatás megjavíttassék. A másik rendszer, vagyis az államosítás alapján nem az egyes törvényhatóságokat illeti a kezdeményezés, hanem a miniszteriumot s annál fogva a kiküldött választmányok, ha többségük netalán ezen rendszer híve lenne, bizonyosan tartózkodni fognának és fognak is bármely javaslat készítésétől a közigazgatás államivá tétele alapján, érezvén, hogy e téren legföljebb a bírdalatra szorítkozhatnak, a kormány javaslatának elébe nem vágthatván.

Hogy mikor, milyen alakban es mely sorrendben fogja előterjeszteni a miniszterium idevágó javaslatait, azt még senki sem tudja, magok a miniszterek sem. Csupán a szándék fölöl nem hagynak kétségben sem ők, sem lapjaik. De egyet, a mit már beszámoló beszédeimben is érintettem, ne feledjétek azok az urak, azt t. i., hogy oly életbevágó intézkedést, mely egy, a nemzettel együtt századokon át fejlődött s az alkotmány egyik legerősebb biztosítékát képező intézményt eltörölni van hivatva, csak úgy tárgyalhat és dönthet el illetékesen az országgyűlés, ha az az általános választások előtt kérdésképen terjesztetik a választók elé, s a jelöltek arra nézve az egyik vagy a másik irányban nyilatkozván, a választók a szerint ruházzák föl bizalmukkal vagy utasítják vissza őket, a mint ezt vagy azt a rendszert kívánják támogatni. Ezt követeli az alkotmányosság fogalma s ezt az eljárást követi sokkal kevésbé fontos ügyeknél is az angol kormány. Ezt várjuk el mi is a miniszteriumtól, ha

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

A legsötétebb Egerben.

Irta: Dr. Muki.

Egyetlen jogosított kiadás.

II.

Füzes-Abony vasúti állomása tömve volt emberekkel, a kik azonban nem reánk vártak, hanem a gyorsvonatra; de mibe került az nekünk: egy pillanattal alatt elfelejtetni a gyorsvonatot s magunkra vonni a közügyelmet. Csak meg kellett lökni a kuffer sarkával a síkon blszkén szetteként Hegedűst, az aztán az ő éles tenorjával olyan zamatot „imádságot“ eresztett meg, hogy attól még az ott poroszkáló masina is visszazépett. Hát még a fehéreseléség, a kik fölött Hegedűst, mint valami győző hadvezér, tekintett szét, keresve a hatást, a melyre ő rendezen sokat ad — ha az a hatás mindjárt nem is áll másból, mint abból, hogy például Kelenföldön el tudja bolondítani — nem a lányok — hanem a borjuk fejté azzal a valóban „megszólalásig hü“ borjubogés-utazással, a minden ő művésze.

A figyelem tehát már felénk irányult s ennek köszönhetjük azt is, hogy Abonytól Egerig

nem kaptunk szomszédzónás kártyát, hanem drága helyiforgalmas biletát; mert a szemfüles pénztáros rájött, hogy mi nem abonyiak vagyunk s így nem dukálván a szomszédos zóna kedvezménye.

De a kik még erre sem méltattak bennünket figyelmlükre s elég vakmerők voltak ignorálni hangos társaságunkat, azok számára Kozarynak volt jó orvossága. Kozary, az ambiciózus zászlóhordozó, el nem engedte volna a füzes abonyiaknak, hogy meg ne nézzék a mi zászlónkat. Kihontotta a viaszkos-vaszon-esököppönyegből, föl-cizemlázta szépen a rengeteg sok szalaggal s aztán odafeleltette a korláthoz közbamulatra. Hogy rohant oda a kíváncsi nép! Egyszerre mindenki a zászlót nézte, az volt a figyelem központja.

Valaki a háttérben elsáppadt; az — Hegedűs volt.

Hanem hamarosan a zászlóról is elvonta a figyelemet, de most már csak a mienkét, az orruuk előtt lóto-futó kis masina, a melyre a megkérdezett vasúti tiszt rá-ogta, hogy az visz be bennünket Egerbe. Nagyon megtetszett általános az az igazán kedves kis filigrán gépecske, mely olyan ifrúgen tologatott előre-hátra néhány üres kocsiat. Most meg mi mindenki azt a kis gépet nézte; de a zászló nem sáppadt el, mint az előbb Hegedűs.

Én azonban csak a fejemet rázogattam,

mikor a vasúti tiszt könnyelműen azt mondta, hogy ez visz bennünket Egerbe s azt mondtam rá:

— Ezt visszké mi Egerbe.

— Már aligha nem mi szaladunk be előtte. — Indította meg valaki az élezelődést ott hátul.

— Zabot kell előtte csörgetni, oszt úgy csalogatni be Egerig. — Tódította tovább a „pógar“-ötletekkel teli Hegedűs.

A kis masina, mintha ballotta volna a rovasára szórt élezeket, mérgesen sipolt egyet, a mivel azt is jelezte, hogy ő már készen áll, mehetünk.

— No iszen, adod te még lassabban is! — Mondtam úgy magamban s avval, miután már három esengették, hát fogtam a kofferemet és betelepdedtem nyolczadmagammal egy kupétába.

Észre sem vettem, mikor elindultunk, azaz, hogy azt nem vettem észre, hogy már megvünk is. Pedig mentünk. Már egy állomás is elhagy-tunk. Az egy hegyek szédítő sebességgel — álltak egy helyben, mintha soha se érők el őket ebben az életben. Egyszerre csak beértünk Egerbe, a vonat megállott. Mind kidugtuk a tejtünket a kupé ablakán.

— Nini! — kiált föl valaki a mi kupénk-ből. — Azt hazudták nekem, hogy Eger az egy város, pedig hát — luczernas!

— Az ám, luczernas! — szavazott rá a többi is.

már az államosítás tervével csakugyan elő akar állni.

Mert a mostani képviselőház tagjai még azon időben választattak, mikor a kormány az önkormányzati rendszer javítása mellett annak főtartását hangoztatta, az államosításra, miként azt a kormány akkori elnöke ismételve kijelentette, csak azon esetre fogván — még pedig fájó szívvel — határozni el magát, ha az életbelépett és még eszközözendő javítások is sikertelenek maradnának, vagy legalább elégtelnek bizonyulnának. Azóta, igaz, és pedig Szilágyi Dezsőnek a kabinetbe lépése után Tisza is hozzájárult a közigazgatás államosításának eszméjéhez, noha még az említett esemény után is először az előbbi föltétel ismételte volt. Annyi azonban bizonyos, hogy a múlt képviselőválasztások még az önkormányzat főtartására elvén ejtettek meg s annál fogva a jelen képviselőház nem bír a választóktól oly fölhatalmazással, a mely azt az ellenkező elv megvalósítására följogosítaná. Nincs ugyan törvény, a mely attól világosan eltiltaná, de tilja azt ily fontos újításnál maga az alkotmányosság elve, lényege. S ha azt tekintetbe nem véve, a kormány javaslatát mégis már ezen országgyűlés elé terjesztene s tárgyalatni kívánna, ez által jogot adna az önkormányzat híveinek, hogy szándékát a legvégsőbb alkotmányos eszközzel is meggátolni igyekezzenek. S én azt hiszem, hogy a függetlenségi és 48-as párt nem is fogja ez esetben alkotmányvédőt tisztéről megfélemlíteni.

S ha nem vagyunk is elég erősek, hogy az általunk szükségesnek tartott reformokat megvalósítsuk, annyi erőnk mégis van, hogy a rossz, a veszedelmes törekvéseket legalább nagy időre megakasszuk. Ezt mint egyéni nézetemet nyilvánítom ugyan, de remélem, hogy azt elvtársaim is magokévé fogják tenni. Hadd tudja előre a kormány, hogy lesz, és pedig igen komoly dolga lesz velünk, ha az alkotmány védbástyáinak lebontásához mer fogni.

Am álljon elő tervével a jövő országgyűlésen, ha az előre értesített választók mellette nyilatkoztak. Mi ugyan akkor is minden erőnket meg fogjuk feszíteni, hogy a csapást elhárítsuk, de akkor a kormány, ha az alkotmány lényegére nem is, legalább

a formák megtartására fog hivatkozhatni. E nélkül a közigazgatás államosítása valószínűs államszervi számba menne.

Önként érteik azonban, a mit ugyan csak utolsó beszámoló beszédemben mondtam, hogy a választásoknak tisztáknak és szabadoknak, minden vesztegetéstől és hivatalos nyomástól menteknek kell lenniök, és hogy még a jelen országgyűlés alatt oly független és részrehajlatlan bíróság állítandó föl, mely a vitás választások fölött ítéljen. Ha ezen, a kormány által egyébiránt megígért föltételek nem teljesítettek, mi a jövő képviselőházat is csak oly kevéssé fogják a nemzeti akarat hű kifejezésének tekinteni, mint nem tartjuk annak a mostani is és nem tartottuk annak 1869 óta egyet sem, s a közigazgatás államosítását ez esetben és ugyanazon erős eszközökkel fogják ellenezni, mintha az a jelen országgyűlés elé terjesztetnék.

Válasszon hát a kormány a két eljárás között; mi egyik, mint a másik esetben készen várjuk.

A megyék és városok azonban ne várjanak addig sem, a tapasztalásból tudható, hogy mikor a kormány valamely törvényjavaslatot már benyújtott, akkor az ő szavuk a pusztában szokott elhangzani, — hanem szólaljanak föl idejekorán, a képviselőházhoz és nem csupán a kormányhoz intézett föliratokban nyilatkozván az önkormányzat főtartása mellett, minél számszerűbban és minél határozottabban hangon.

Irányi Dániel.

A beiratások a városi iskolákban.

Pécs sz. kir. város községi iskoláskézze a jövő 1890/91. tanévre szóló beiratásokra nézve a következőket hozza közléndőmásra:

A városi nepskólákban a tanköteles növendékek beirataása f. é. augusztus hó 31-én és szeptember hó 1-ső és 2-ik napján, mindenkor d. e. 8 óratól 12-ig és d. u. 2 óratól 5-ig történik. Az ünnepélyes istentisztelet (Veni sancte) szeptember hó 4-én reggeli 8 óraker tartatik; az előadások pedig a reá következő napon kezdődnek meg. Később jelentékes ellen a törvény szigorja alkalmazatik. Itt különösen kiemeltetik, hogy a belvárosi elemi leányiskolában már megvélő I-ső és II-ik, úgy jelzett tanévre megnyitandó III. osztálya nézve is a beiratások a fentebb említett napokon Ó-posta-utca 12-ik sz., a Hoffmann család tulajdonát képező ház első emeletén kibérelt iskolai helyiségben eszközöl-

tetnek. Az összes nepskólák első osztályába csak azon fiú vagy leánygyermekket vétettek föl, kik a beiratások előtt 6 ik évét már betöltötték. Az ismétlő-iskola-kötelesek, vagyis azon növendékek, kik sem az iparos tanonciskolába, sem pedig a középiskolákba, illetőleg a polgári leányiskolába nem járnak, t. é. szeptember hó 7-ik napján d. e. 8 óratól 12-ig tartoznak a Szigetkülvárosi, illetőleg a Felső Vámház-utcai nepskólánál beiratkozni. Az ismétlő iskolások részére az előadások a beiratást követő vasárnap kezdődnek meg. Azon tankötelesek, kik a törvény által előszabott ebbeli kötelezettségüknek nem a városi, hanem más magán vagy felekezeti elemi tanintézetben tesznek eleget, azt a hatóság esetleges fölhívására igazolni tartoznak. Minden tanuló csak azon kerületbeli tanodánál iratkozhatik rendszerint be, melyben lakása van s ettől való eltérésnek rendkívüli körülmény esetén csak az illető szülő indokolt kérelmére az iskolázásuk adhat engedélyt. Az iskola kerületek a következőképen a) lapítottak meg, u. m. a) A belvárosi tanoda kerületébe tartoznak: Anna, Apáca, Boltiv-, Czitrom, Czindery, Deák, Ferenczék, Gábor, Gyár-, Haltér-, Hunyady-, Iskola-, Irgalmas, Indóház-, Janos-, József-, Kaposvári-, Káptalan-, Kazinczy-, Kert-, Kigyó-, Király-, Kisfaludy-, Kis-tér-, Lyceum-, Maria-, Majláth-tér, Majláth-, Megye-, Mór-, Nagy-Flórián-, Nepomuk-, bel-és siklósi országut, Papnövelde, (a papnövelde-épület sarkától a Kis Flórián-utca kezdetéig), Percel-, (Ópósta), Péter-, Plebánia-, Radonay-, Seitsvsky-tér, Szepes-, Siklósi-, Széchenyi-tér, Teréz-, Vörösmarty-és Zrinyi-utczák, illetőleg terek b) Az agoston-téri és vámház utca neptanodák kerületébe tartoznak: az Agoston-tér, Agoston-, Ágota-, Antal, Alsó-és Felső-Balokány-, Alsó-és Felső-Haviboldogasszony-, Alsó-és Felső-Malom-, Alsó-és Felső-Paturla-, Barátur-környék-, Battyány-, Erzsébet-, Farkas István-, Fehérvári-, Felső-Vámház-, Ferencz-, Budai Fő-, Gaspar-környék-, Grünler-, Halász-, Harangöntő-, Hatház-, Hegyalja-, Istvan-, Kalvaria-, Karoly-, Katalin-, Kis-Flórián-, Kis-, Könyök-, Lánca-, Légészgyár-, Major-, Mandula-, Márton-, Mindenszentek-, Orsolya-, Pajta-, Papnövelde-köz, Papnövelde-, (a Kis-Flórián-utca sarkától keletre), Pucher-, Sörház-, Szikla-, Szőlő-köz, Szőlő-, Tetye-tér, Tettye-, Ó-Temető-, Vámház-, Vasártér, Zidina-, Zöldfa-, Zsolnay-utczák, illetőleg terek c) A szigeti külvárosi tanoda kerületébe tartoznak: az Árpád-, Atilla-Balics-, Batori-, György-, Kaszárnya-, Kis-Gyüd-, Szig.-Király-, Kis-Kereszt-, Kis-Rókus-, Klimó-, Kórház-, Makár-, Miklós-, Mezőszél-, Nyil-, Petrezselyem-, Radnics-, Rókusalja, Rókus-, Rét-, Szig.-Országut-, Szeicz-, Tábor-, Táborok-, Vitéz-, Vilmos-és Xaver-utczák, d) A Bányatelepen és vidékén tartózkodó azon szülők gyermekei is, kik nem tartoznak a cs. és kir. I-ső szabadalmazott Dunagőzbajozási társulat kötelekébe, a létre jött megegyezés folytán a tár-

A luczernás szélén volt egy dülő út, annak a leeresztett vasúti sorompójánál állott vagy tíz gyerek, két asszony meg egy ember.

Kozáry azt hitte, ezek az egriek, kidugta a zászlót a kocsiból s bölöngatott vele. Hanem a tíz gyerek nem akart élnet sikongatni.

Mi ez? Ez mégis nagyon siri fogadtatás. Ezalatt már az egész pasasér sereg rájött, hogy tulajdonképen most áll a vonat és nem megy; mire mindenki kinézett s mindenki meglátta a luczernás, a luczernás szélén a dülő útát s az azt elzáró vasúti sorompót, a vasúti sorompó mellett pedig a tíz gyereket, két asszonyt meg egy embert, a kik nem akartak élnet sikongatni daczára annak, hogy Kozáry bölöngatott nekik a zászlóval.

Egy pillanat alatt künn volt a töltésen az egész utazó társaság. Legelől természetesen az asszonyok.

Egyetlen kérdés zúgott végig a vonaton: — Mi az? Mi történt?

A feleletet megadta rá először is a vonatvezető, a ki lélekszakadva futott vissza a legközelebbi őrházig, a honnan segélyvonalatért levelet adott be az állomásra; másodsor a luczernáson toll, a tarlón lovat legeltető subanecz, a ki a mint meglátta, hogy a gép igazán nem indul tovább, ijedten csapott a lovak közé s messze elprózt velük attól félvén, hogy a mozdony elé fogják a lovak s neki kell bevontatni

a vonatot, mint a hogy tűzvész alkalmával elviszik a gazdák lovakat vizet hordani; harmadsor a legvilágosabb feleletet megadta az a három kaszas ember, a kik a harmadosztályon utaztak, s a kik egy perczig sem gondolkoztak, nem nézték a masinát, hanem sző nélkül leszálltak s gyalog indultak Eger felé.

— Hová mennek atyafiak? — Kérdezte fölök Hegedűs. — Ne menjenek el, mert megindul a vonat!

— Az urak várhatnak — mondja rá az egyik, vissza se tekintve; — az uraknak nincs dolguk, de nekünk sietős az útunk.

Ez már világos mondas volt, a mit meg lehetett érteni. Nosza egyszerre a gép előtt termett a tarka sereg, — az asszonyok is. (Mintha ők értenének hozzá.)

A kis kávédaráló csakugyan föladta a szolgálatot, Eger előtt 10 percznyire kifogyott a gőz a szuszogójából. A vonatvezető kijelentette, hogy bizony meg kell várni, míg segélymozdony érkezik. De a gépész nem adta föl a reményt. Ő még fűtet, hatta összefőz annyi gőzt az üstjében, a mivel be lehet vászorongni Egerig. S e remény fehében erősen vakarta a kis kézi vaslapáttal a szenes melenceze fenekéről a poros alját a szénnek, mint a hogy mi szoktuk télen biztatni a kályhákat, mikor már fagyatn vagyunk a fűtőszerszámuk. Ősze is kapart egy marokra

valót s nagy óvatosan beledöntötte a parázs közé, hogy abból most gőz lesz.

Sustorgott is egyszerre a víz a katlanban, a mitől nagyon megijedt a töltésen s a gép körül ácsorgó utas kompánia s komolyan togva föl a dolgot, rohant a kupék felé, attól való féltében, hogy megindul a gépecske. Hanem ez csak vaklarma volt. A masinacska nagyot sipolt s azzal vége — megint nem volt gőz.

Most már teljes bátorsággal vette körül az utas sereg a gépet s megindult megint az élcelődés.

— Kozáry, ne mozdog az a zászlót, megbokrosodik az a masina, aztán kirag. Nem látod, mennyi ember van itt körül?

A küzeli faluból százával tödült a nép. Néhányá fölhasználta az alkalmat s vizet hozott vederzám, a mit két krajczárért mért ki poharanként.

— Ne igyátok meg a vizet, inkább adjátok a masinának. Az a legszomjasabb köztünk.

A gépész szégyenkezve idegesen mozgolódott a trónusán. Még egy végső kísérlet. Újabb kutatást rendezett a szenes melenceze fenekén, a hol még mindig volt egy lapátra való vakarcs szén, Rátette azt is a tűzre, mint hajdan Brenus a kardját a mérlegre.

De már erre a társaság kártyás része határozatilag kimondotta, hogy lütnék a luczernásba kártyázni, mégis azzal a kikötéssel, hogy

sulát által fűtöttartott elemi tanintézetbe fognak járhatni s így nem mint eddig — a felső várnagy utcai népiskolába, hanem a bányatelepi tanintézetbe tartoznak beiratkozni. Ezek tehát a beiratások iránt ott kibocsájtandó hirdetmény szerint tartoznak eljárni, a mire különösen figyelmeztetnek oly megjegyzéssel, hogy közülök azok, kik nem a kellő időben irratkoztak ott be, szigorúan fognak megbüntettetni. e) Rácóvárosban és vidékén lakók gyermekei a Németh-Urögnyi községi iskolába tartoznak járni s az ott kitűzött időben — különben büntetés terhe mellett — beiratkozni kötelesek. Azon ifjak, kik a budai külvárosi tanodák bármelyikénél a 4-ik osztályt sikeresen elvégezték és még tanköteles korban vannak, vagyis 12. életévüket be nem töltötték és középiskolába nem mennek, tartoznak magukat az Agoston téri iskolánál a V-ik osztályba beírattatni. A hasonló körülmények között levő szigeti-kül- és belvárosi ifjak pedig a belvárosi tanodánál levő V-ik osztályba kötelesek beiratkozni. Azon leány-növendékek, kik a IV. osztályt jó sikerrel elvégezték, de még tanköteles korban vannak, úgy a szigeti külvárosi, mint a budai külvárosi két kerületben az ottani V-ik leányosztályba, esetleg úgy, mint a többi kerületben a IV. osztályt végzett leány-növendékek, a polgári leányiskolába tartoznak beiratkozni. A budai külvárosi két iskola kerületre nézve az V-ik osztályt az Agoston téri tanodában leendő elhelyezve s így ezen osztályra nézve a beiratások itt eszközlendők. A városi zenetanodánál a beiratások ugyancsak a fentebbi kitett napokon tartatnak meg, mégis megjegyezve, hogy ebbe nem csak az elemi iskolai növendékek, hanem a középiskolai tanulók is fölvetetnek. A polgári leánytanodánál a beiratások szintén f. évi augusztus 31-én és szeptember 1-ső és 2-ik napján reggeli 9-12 óráig és d. u. 3-5 óráig, a Sírház utczában levő, városi tanodánál képező polgári leányiskola épületében fognak teljesíttetni. Ezen tanodában azon leány-növendékek vétetnek föl, kik az elemi V. osztályt jó sikerrel elvégezték. Ezen intézetre vonatkozó bővebb fölvilágosítások az 1889/90-iki tanév végével kiadott értesítőben foglalvaik. A beiratási díjak a következők: A belvárosi elemi fiú- és leányiskolánál különbség nélkül 5 frt. A külvárosi elemi fiú- és leányiskolánál különbség nélkül 3 frt. — A zenetanodánál havonként 1 frt tandíj fizetendő. Vidékiek ezen díjak kétszeresét fizetik. A polgári leányiskolánál: az I-ső osztály növendékek 1 frt 50 krt, a II. osztályuk 2 frtot, a III. és IV. osztályuk pedig 3 frtot tartoznak fizetni havonként. Azon szülők és gyámok, kik gyermekeik vagy gyámoltjaik után járó tandíjat vagyontalanúság miatt fizetni nem képesek, ezen körülményt külön szegénységi bizonyítványval nem tartoznak a beiratáskor igazolni, miután vagyoni viszonyaik, esetleg a fölmentés indokolására szolgáló egyéb körülmények, a hatóság részéről annak idején hivatalból fognak megvizsgáztatni. A polgári leányiskolánál pedig csak azon vagyontalan szülők gyermekei

tarthatnak igényt a tandíjmentességre, kik jeles előmenetelük által magukat ezen kedvezményre érdemesítik, melynek elnyerése végett az iskolásokhoz tartoznak folyamodni. A szülők, gyámok figyelmeztetnek, hogy az 1887. évi 22. törvényezikk 34 §-a szerint, a mindennapi, ismétlődő és iparoskálba járó gyermekek, gyámoltjaik beiratása alkalmával — a pécsiek az illető kerületi orvos, a vidékiek pedig körorvosuk bizonyítványával — beigazolni kötelesek, hogy azok eredményesen védhalmóval beoltva, illetőleg ismét oltva lettek, avagy a beoltás kötelezettsége alól fölmentve vannak-e? mert csakis ily gyermekek lesznek a tanintézetbe véglegesen fölvehetőek.

H I R E K.

— (A vidéki gazdaközöségét)

— tekintet nélkül arra, vajjon olvasó-e lapunknak vagy sem — tisztelettel főkérjük, a gabona állásáról, a termésre való kilátásokról, esetleg természeti veszedelmekről és nagyobb károkról hétről hétre sziveskedjenek lapunkat értesíteni. Ez által — ha minél nagyobb kiterjedési körből érkeznek hozzánk hiteles tudósítások — kölcsönösen tudomást szerzhetnek vidéki gazdáink a más környékeken levő állapotokról, a mely tájékozódás, hogy fölöttébb fontos a gazdára nézve, magyaránunk sem kell. Tudósításokat levélben vagy egyszerű levelező-lapon köszönettel fogad a

„Pécsi Figyelő“

szerkesztőség.

— (Ő fölsége születése napját.)

mely hétfőn lesz, az idén is nagy katonai parádával illi meg Pécs városát, a mennyiben ép ez időben a nagy gyakorlatokra nagy számú katonaság van összpontosítva a városban. Értesüléstünk szerint vasárnap este kezdődik már az ünneplősség a nagy katonai takaróval. Másnap — hétfőn — a tulajdonképeni ünnepnap a reggeli katonai ébresztővel kezdődik, 9 órakor pedig a sátoztáborban tábori mise lesz, melyet M. Andik Agoston apátplébános mond az összes katonaság előtt. A mise végén a gyalogság és a tüzérség disztízet ad s utána az összes fegyvernemek díszmenetet tartanak. Ezalatt a Lyceum-templomban Dula útszékly Nándor megyei püspök a polgári hatóságok jelenlétében fényes istentiszteletet tart. A püspök délelőn nagy ebédet ad, melyre a polgári és katonai hatóságok hivatalosok, s mely alkalmával a királyra mondott pohárköszöntő után 21 agyalóves dördül a sétatér alatt.

— Hölgyeim és uraim! A thea rögtön készen lesz. Vagy talán lágy tojást parancsolnak az urak?

— Óriási kacaj tört ki erre az alkalmi szellemességre, a mit azonban lehűtött a gépen álló Kozárynak az a hirt, hogy:

— Tessek beszállni, a pálya végén már látszik a segélymozdony, mely egyenesen felénk tart.

— No ne mondja, igazán egyenesen felénk tart?

— Isten neki, nehogy valamiképp letérjen, aztán masha! keressen beunlunk.

Hanem minden éjelzölés daczara az a segélymozdony csakugyan egyenesen felénk tartott s mikorra már egészen közel ért, akkor láttuk, hogy két gatyás pógár, a kiknek a paraszt-nanking nadrágjuk libeggett úgy kétfelé, a mit mi a közelgő vonat gözenek neztünk.

A luczernában kártyázók már majd megmás fején ütötték a tarokkot s fogták el — nem a molnár legeyeket, hanem — a huszonegyest; Bornesz már majd minden pénzét elhízte pohár vizekre; Herczenberger pedig kis lujja, hogy lyukát nem beszélt a Hillebrand fejébe az ő új, most kiadandó táncztűzérjéről, pedig Hillebrand nem szeret táncolni s ő szivesebben beszélt volna a kir. tábla épületének badogos munkáiról, de ahhoz meg Herczenberger nem ért.

— (Áthelyezések a katonatisztikarban.) Jantzen Róbert 53. gyalogezredbeli őraagy áthelyeztetett a 43-ik gyalogezredhez. Spanics István I. oszt. honvéd százados a 19-ik honvéd gyalogezredtől a 22. h. gy.-ezred 3-ik zászlóaljához, Steiner Gábor I. oszt. honvéd százados a 10. h. gy.-ezredtől a 19. h. gy.-ezred 2-ik zászlóaljához, Eckensberger György honvéd huszárszázados az I. h. huszárezredtől a 8. adikhoz s végül Fejérváry Imre br. tartalékos honvéd huszárhadnagy az I. h. huszárezred állományából a 8. h. huszárezred állományába helyezettett át.

— (Hangverseny a nemzeti kaszinóban.) Az 52. gy. e. zenekara kedden este a nemzeti kaszinó nyári helyiségeiben királyunk születése-napjának megünneplésére hangversenyt fog rendezni. A hangversenyt táncz fogja követni.

— (A dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület) szerdán tartotta közgyűlését Bonyhádon. Istentisztelet után Radó Kálmán vegmegeri főispán, kerületi főülgyelő nyitotta meg az ülést, melyen a képviselők nagy számmal jelentek meg, köztük Nádossy Kálmán is Baranya részéről. Karsay Sándor püspök betegsége miatt nem jöhett el a gyűlésre. A püspök helyettesül Tatay Sámuel legidősebb esperest választották meg. A gyűlés folyamán aztán fölolvasták Karsay püspök lemondó levelét is, a mi megdöbbenést keltett s a gyűlés elhatározta, hogy küldöttség által a hivatalban való megmaradásra bírja a népszerű püspököt. A jelentések szerint az iskolák ügye virágzó állapotban van; különösen kiemelendő a tolnai esperességi alginázium Bonyhádon, melynek a múlt iskolai évben 154 tanulója volt. Gyűlés után társas ebéd volt, melyen 200-on fölül vettek részt. A gyűlést másnap folytatták.

— (Fejérváry br. honvédelmi miniszter) kedden délután a budapesti vonattal Pécse-re érkezett s innen Úszögárra, anyósra, özv. Biedermanné birtokára ment pár napi időre. A pécsi pályaháznál néhány katonai főtisztent kivül Károly Kálmán főispán s a miniszter fia Fejérváry Imre br. főispáni titkár fogadták. A miniszter, ki polgári öltözetet viselt, fiát megölelte s megcsókolta, az idővölésére megjelentekkel pedig szívélyesen kezelt szorított. Fejérváry br. a pár nap alatt, míg Úszögáron tartózkodott, gyakran betárogatott Pécse-re, a hol a notabilitásoknál látogatást tett.

— (Egy darab a multból.) A régi czéh az iparosok önkormányzati idejéből jatszódott le egy jelenet Sasdón, f. hó 10-én. Sasd közszeg értelmes előjárósága ugyanis belátván a törvény által is kivált intőzölés szükségességét, 1200 frtért egy szép és minden tekintetben modern közvágó hidat építtetett; ennek fölavatása történt a jelzett napon. Délután fél 5

két óránál tovább nem játszanak, mert már egyiknek sincs sok vesztési valója. S csakugyan letelepedtek a szép magas luczernába, körejük egy esomó prozicezer, tavolabb töltik a nem kártyások heverednek le a hívős pázstra; — ott sem kaszálának az idén luczernát.

Fél óra múlva a gép elkezd süstörögni. A reménykedők fölgranak s odaszaladnak. Tíz-vel huszaval tartják a tüleiket a géphez, hogy halgassák a gőz képződését, mintha orvosi konzilium lenne a nehez beteg kelnélek libegését s par masodpercnyi hallgatás után olyan diadalmosan kiáltják unisono, hogy: „A víz csakugyan rotyog!“ — mintha az orvosok mondauák: „Ó é!“

Mások fölkapaszzkodnak a gépre s a gőzmérő emelkedést lesik. Hanem azért semmi változás. A gép egyhangosan morgatja egymáiban a vizet, a mit a tarsaság végtére is megűn hallgatni s ismét prozicezernek ül a kártyázók körül.

Koharies, a kinek volt egy amatőr-fotografáló gépe, a mit a Tátra vidéke kedvéért hozott magával, nyomban lefotografálja a kínosan verődő masinat, mire a gepesz fölír pinus. Ő is odafotogta az az átkozott kis fotografmasina. Elköszeredésében megszorított valami csapot, a mitől erősebben kezdett rotyogni a viz. Erre aztán a nagy esendben elkialtja valaki magát:

Szóval nagy volt már a feszültség, csak a mozdonyban nem volt ebből az izéből semmi; annak a gözenek nem volt teszereje. Végre másfél órai portyázás után, — ne tessék hinni, hogy talán a mi géplük mégis megindult, oh nem! hanem — megerkezett Egerből a segélyvonat, a mely megragadta mi masinánk szlyéget s bedöcögött felénk az egri állomásra.

Ott ember ember hátán szorongva várta jövetelünket, mindenki arezu a rémültől feszült várakozás, a rettegés vonasait voltak láthatók; s mikor mi a vonat megállásakor kiszálltunk a szűk kupékából, a közönség az első pillanattól az éljen helyett csodákozva, amuntál kiáltotta.

— Nini, hiszen ezeknek fejük is van!

Kezdetben nem értették a dolgot; de aztán megmagyarázták a derék emberek, hogy ók bizony nem kevesebbet hittek, mint hogy valami borzasztó vasúti szerencsétlenség történt velünk.

Megnyugtattuk őket, hogy semmi bajunk se történt, csupán a Czury papának a pipaszáráról veszett le a tűl s most nagyon szortog a pipában a bűg. Viszont ók is megnyugtatták beunlunket, hogy holnapra lesz másik tűl, csak most hallgassuk meg a fogadó szónok beszédét, mert az holnapra már nem lesz.

örök erő taraczk-durrogatás között, zeu mellett 12 legény vezetett a földszített gyönyörű állatot, melyet 4 mézárós virágos-szalagos táglóval követelt, az utca végéig, óriási néptömeg kíséretében az új kövágóhidra. — A menet megerkezéssel S z a b ó János, Sásd község értelmes és érdemes birája a jelenlövőknek a vágóhid keletkezésének történetét elmondva, azt rendeltetésnek átadta, — mire V i c z e Mihály esküdt B a c h János jegyzőnek és S z a b ó János bíróknak az előjárásról, a képviselőtestület nevében köszönetet mondva S c h v a r c z járási állatorvosnak a vágóhid kulcsát átadta. Erre következett az első vágás. — Kelemen Andor sádsi mézárós az erőteljes szép tinót egyetlen lúttal leltette, mint a hogy a régi czéh mézárósai szoktak remekelni. Az állat az elvéréstől számított tizenhárom perez alatt már fölarabolva a kocsin volt Ezután S c h v a r c z járási állatorvos rövid beszédében a község érdekében emelt szót, biztosítva a közönséget, hogy a megye szolgálatában ép oly pontos és paratlan szakember lesz, mint a minő pontossággal fogja a vágó biztosi teendőket teljesíteni a község érdekében. A legények ott mindjárt tánczra penderíttek a „falu szép virágait” és ugyancsak vígan járták a sádsi kopogóst. A vágóhidat Szmet Péter dombovári építőmester tervezte és építette; 1200 forintba került. E mellett a község fuvarral és kézimunkával is járult az építkezéshez. A vágóhid belső világa 6 m² méter, beton alapzattal a modern vágóhidhoz szükséges minden kellékekkel ellátva.

— **(Az új katonai laktanya átvétele)** kedden délután történt meg. A vegyes bizottság csekély pótlások és igazítások kikötése mellett ellenvetés nélkül fogadta el az építletet. A laktanyát valószínűleg november 1-én adják át a katonaságnak.

— **(Az idej honvéd-gyakorlatok)** alkalmával, a gyakorlatvezetőségeknek, tőrseknek, valamint a vezérkari szolgálatnak elváltására kirendelt tisztokról és parancsírútszokról a honvédelmi miniszter által kiadott tervezet szerint a P é c s i t t folyó gyakorlatok vezetője az V. honvedkerületi parancsnok lesz; vezérkari szolgálatra beosztottak: Csala Gy. őrnagy és Nikics János százados, a 84-ik gy.-dandár segédszázados.

— **(Czigányprimás a szultánnál.)** Nagy öröm érte Horvath Laciát, az egyidőben nálunk is működött czigányprimást s jelenleg a nagy-kaniszai czigánybanda primását, a ki most Konstantinápolyban. A napokban már másodszer hiták be zenekarával a Jldiz-Kjószkbe, hogy a szultának muzsikáljon. A magyar zene oly nagyon tetszett a törökök csaszárjának, hogy rögtön, a helyszínen, átnyújtotta Horvath Laciának a médaille des beaux arts t szép summa pénz kíséretében.

— **(Szentársulatunk Balatonfüreden.)** S o m o g y i társulata elég jó napokat élvez Balaton-Füreden, habár a saison még sem fog defizit nélkül végződni; de legalább az erkölcsi siker megmarad, a mit a társulat tényleg kivívott magának. S a balaton-füredi erkölcsi siker nem is épen megvetendő valami, ha azt vesszük, hogy ott az ország minden tájékaról időznek emberek, a kik a társulat jó hírét szerte hordják az országban. Somogyi legutóbb az ott időző O' Donnel grófnőnek s elismert írónőnek „A falu csodája” című népszimfivét adta nagy sikerrel. A községben a szerzőnőt többször kitapsolta, a ki azonban csak a paholyából köszönte meg az ovációkat. A nő főszerepet Pajor Emilia játszotta igen ügyesen. A társulat e hó 21-én megy Kaposvárra a hol 22-én kezd meg előadásait.

— **(Jaksch Ede.)** a pécsi székesegyház első orgonistája, a kiváló orgonaművész, kiről nemrég azt újságotlunk, hogy Pécssett elfoglalt állásáról lemondott, mitán a bécsi főudalmi templomhoz hívatott meg igen előnyös föltételek mellett, — mégis megmarad a székesegyházi karban. A pécsi székes káptalan ugyanis méltányolva Jaksch nagy zenei képzettségét, fizetését megjavította, semhogy átengedje őt a bécieknek,

a hova pedig erősen csábították. A püspök a káptalan határozatát — mint értesítllük — már jóváhagyta.

— **(A bányatelepi templom dúlőzése.)** Már évekel ezelőtt mutatkozott a bányatelepi templomnál az alatta elhuzódó szentárnák következtében beállott földsllyedésnek az épültre való romboló hatása, úgy hogy már jó ideje kellett a templomnak minden lehető módon való megerősítéséről gondoskodni. Ujabbán a templom dúlődező állapota oly nagy mérveket öltött, hogy a hatóság kénytelen volt az ottani istentiszteletet betiltani. Ezentul a sétatéren levő pavillonban fogják az istentiszteleteket tartani, míg alkalmasabb helyiséget találnak. Bizottságot küldtek ki annak megvizsgálására, hogy nem a legjobb volna-e a templomot teljesen lebontani s kevésbé veszélyes helyen újat építeni?

— **(A kereskedők levelezése a konzuli hivatalokkal.)** A kereskedelmi miniszter értesíti a kereskedőket, kik ügyeikben a külföldön levő konzuli hivatalokat fölkeresik, hogy leveleiket ne az illető konzulok nevére, hanem a konzuli hivatalhoz címizzék. Megtörténik ugyanis, hogy a konzulok állomás-helyeikről elutaznak s hónapokig is távol vannak, a mikor az ilyen névre címzett leveleket mint magánleveleket vagy az illető konzul után küldi a hivatal, mi által a levél gyakran bejárja a fél világot, vagy pedig hónapokig hevertetik a hivatalban, míg a konzul utjaról visszatér; ellenben a konzuli hivatalhoz címzett leveleket a hivatal a maga hatáskörében gyorsan elintézteti.

— **(Fürdő-tudósítás.)** A harkányi gyógyfürdő igazgatósága által kiadott hivatalos jegyzék szerint a harkányi fürdőben augusztus 14-ig összesen 1614 volt a fürdővendégek száma, míg az áttazóké 2402.

— **(Az utolsó kaszinó-estély)** mult szerdán volt a nemzeti kaszinó nyári helységében. Ezzel lezárta a 10 estélyből álló ciklus, nagy sajnálkozással a tánckedvelőknél, kik az amugyis eléggé terhes nyári forróságot nem atallották még a tánc fárdalmái által előidezett melegséggel is megszorítani. Bár egyes hőlgyek nagyon panaszkodtak a táncosok lustaságáról, mi mégis esodalkozásokat vagyunk kénytelen kifejezni a fölött, hogy egyáltalában voltak olyanok, kik kedvet éreztek ilyen időben a tánczolásra. S ezek száma nem csekély volt. Általában véve valamennyi estély alkalmával csakúgy hemzsegett a tánczerem a benne robotoló nagy számától. Az utolsó estély még a többin is jóval túltett. A tánczosok jó részét az itteni hadgyakolatokra összejött tisztek képeztek, kik az azaup megkezdett gyakorlatok daczára is elég erőt éreztek lábaikban az estély keresztül tánczolására. Legjobban ilusztrálja a jelenvolt közséng nagy számát az, hogy az első négyest 52 pár tánczolta.

— **(Próbaénekls.)** A székesegyházi karban két énekes — egy tenor és egy bassus — allas lesz betöltendő. A pályázók között e hó 19-én lesz a próbaénekls.

— **(Teologus iskolatársak összejövetele.)** Szep s emlékezetes ünnepele folyt le augusztus 5-én Aparon Tolnamegyében. Iskolatársi összejöveteleket ünnepeletek azok, kik 13 év előtt, azaz 1877 ben Pécssett áldozarokká lettek. Névszerint: Audele József tolnai káplán, Csontos Jenő zombai plébános, Horvath György harci pléb., Jozgits János jánosí pléb., Magyar Zsigmond szantói pléb., Novák József ozari pléb., Rattmann Boldizsár egeri káplán, Romais Ferenc kis semináriumai lelki igazgató, az összejövetele indítványozója, Wosinsky Mór apari plébános. Már előző napon mindannyian megjelentek s az előest a kedves viszontlátás örömeinek élénk nyilvánításai közt kedélyesen mulott el. Másnap a társakert szentissime mutattott be, mely után a házigazda Wosinsky Mór, ki a mellett, hogy nagyhirű régész, még az amatőr-fotografalashoz is érte: lefenekezte az egész társaságot. Erre társ érkeztel következett, melyen elfogadták Audele azon indítványát, hogy ez összejövetele emlékére, melyre Isten kegyelméből mindnyajau ép egészségben megjelentek, egy Aparon elmondandó évi mise-

alapítvány tétessék a B. Szűz tisztelőre az alapított szándokából. Elhatározták még, hogy a társak minden évben összejönnek ott s oly sorrendben, a mint plébánosokká lettek, vagy lesznek. A gyűlés után ebéd következett, hol Wosinsky ismét behízonította, miszerint nemcsak tudós, de hu barát, kitűnő s szeretetre méltó házigazda is. A délutáni órákban a volt iskolatársak legszébb emlékekkel lelkükben s a jövő viszontlátás reményét vive szívrükben, szétszoltak.

— **(Közegészség és népesedés Julius hóban.)** A városi tisztí főorvosnak a mult hóról szerkesztett jelentése szerint a város közegészségi állapota Julius hóban általában kedvezőt volt s az előző havihoz viszonyítva javulást is mutatott. Jóval csökkent ugyanis a megbetegedések és a halálozások száma. Júniusban meghalt 73, júliusban pedig 56 egyén. A kórházi forgalom Julius hóban a rendesnél valamivel élénkebb volt, különösen a városi kórházban, a hol a betegforgalom emelkedett. Az összes kórházakban 412 beteg volt ápolás alatt, mely számból a városi kórházban csak 309, az irlgalmak apólóintézetere 47 s a bányatelepre 14. A városi kórházban a 309 beteg közül gyógyult 139, javult 27, gyógyulatlanul elment 3, meghalt 7 (kizárólag idegen), további ápolás alatt maradt 133. — Elve született Julius hóban a város területén 95 gyermek, meghalt 56; s ha ez utóbbi számból a kórházakban elhalt 9 idegent leszámítjuk, a születések 48 esettel muljak fölül a halálozásokkal. A szülöttek közt volt: 48 fiu, 47 nő, 87 róm. katolikus, 1 ágostai, 7 izraelita, 85 törvényes és 10 törvénytelen. Házasságra 22 pár lépett. A meghaltak közt volt: 26 fi és 30 nő, 53 róm. katolikus, 1 ágostai, 1 gör. keleti és 1 izraelita. A legmagasabb kort ezuttal egy hentes érte el, a ki 78 korában szívvelhűdésben halt meg. Halva született 4 fiu és 2 leány, mind törvényes ágyból.

— **(A pécsi sörteshizláló-társaság átalakulása)** részvénytársaságá — megtörtént és pedig mult vasnapon, a mikor a megtartott alakuló gyűlés a részvénytársaságot megalakultnak mondotta ki. A gyűlésen 18 részvényes volt jelen, a kik 260 drb részvényt, vagyis 52 ezer ftl tőkét képviseltek. A részvénytársaság a régi betéti társasággal oly módon alakult, hogy annak vagyouát 80,000 frtért, illetve 400 drb. részvényért átvette. Az új részvényesek egyebiránt jobbra a régi betevőkölbi állanak, a miből az látszik, hogy ők a vállaltól nem szabadulni akarnak, hanem azt nagyobb alapokra akarják fektetni. Az igazgatóságba bevalasztottak: Böhm C. F., Götz Gyula, Hegedűs Imre, Müllher Alajos, Nadassy Kálmán, Pertl Antal, Rath Mátyás és Zaray Károly dr. A föllyelőbizottság Ullmann M. K., Alt Jakab és Schaefer Bödog tagokból alakított meg. A részvénytársaság gőzmalom épít, melyet lisztörlésre is berendeznek, ezenkívül az iparvágány mellé áruakrárt állít föl, mely régi hiányt fog pótolni; továbbá a vizskség pótlására artzi kutat fognak futatni, a mire nézve most várják a hatóság engedélyét.

— **(A jövő évi államköltségvetési előirányzat)** — a Pol. Corr. budapesti értesítése szerint, általában kielégítő, ha nem is valósitja meg a jelentékeny többletra irányuló vérmes reményeket, a minek az az oka, hogy a bevételek kedvező előirányzata mellett a reformtörékvéssel kapcsolatos elkerülhetlen póthitelek terhelik az egyes tárcaikat. A költségvetési előirányzat megítélésénél nem csekély jelentőségű az a körülmény, hogy az államjavar eladása a penzügyi igazgatás kezdeményezésére jelentékeny meg van szorítva s az államháztartás folytonos javulása lehetővé teszi azt, hogy a bevételek között e forrás mar nem a legvalóvalabb időben teljesen mellőztessék.

— **(A ragadós száj- és körömfájás)** — mint uektük írjak — K a c s o t a n is kiütött az ottani marhaállományban. Az érdekeltek jelentést tettek a hatóságnál intézkedés vegett.

— **(A le nem fejtett bor seprűje nem esik italméresi adó alá.)** Fontos kerdest döntött el a penzügyminiszter a kereskedelmi- és iparsamarhoz intezett leirataban. Eddig ugyanis a le nem fejtett borban lévő seprű, mely a bormennyiségnek nagy részét képezte, a borral együtt számitott föl az italméresi adó kivételével. A miniszter most ki-

mondotta, hogy a le nem fejtett vörös borsnál 6%, a fehér borsnál 10% leszámítandó, mert a borspeprű nem képezheti az ital-mérséi adó tárgyát.

— **(Az adó júliusban.)** Egyenes adók czimén Pécs város közönsége által július hónapban 10.798 frt 13 kr. fizettetett be, mely 467 frt 87 krral kedvezőbb eredmény, mint a múlt év hasonló szakában befolyt egyenes adók eredménye. Az eddigi 7 hó alatt pedig 134.599 frt 81 kr. folyt be, a mi 5269 frt 45 krral kedvezőbb eredmény, mint a múlt év 7 első havában befolyt adóösszeg. Hadmentességi díjak czimén július hónapban semmi sem fizettetett be s hátralek van e czimén 810 frt 07 kr.

— **(Rabtatásztika.)** A pécsi központi foglalmazban július hó utolsó napján a rablétszám 195 egyénből állott; ezek közt volt előzetesen letartóztatott vagy vizsgálat alatt 19, főbűnbezés alatt álló 18, jogerejűleg elítélt 158; 171 férfi, 24 nő. Két éven fölül fegyházra vagy börtönbüntetésre elítélt 120 egyen van, kik az idő szerint el nem szállíthatók. A rabkoszt 808 frt 18 krba került, rabtatási költség térítvény czimén befolyt 303 frt 26 kr.

— **(Beiratások az orsz. kir. zene- és szimvezéti akadémiába.)** Az orsz. kir. zene- és művészeti akadémia zene-szeti osztályára (Andrassy ut 67. sz.) szeptember 1—9. napjain lehet beiratkozni. A főtveteli vizsgálatok pedig a haladók részére: a zongorából szept. 10-én d. e. 10 órákor; a hegedű, gordonka és nagy gordonából d. u. 3 órákor; a maganénekből szept. 11-én d. e. 10 órákor; a zeneszerzés- és orgonából d. u. 3 órákor; az előkészítő osztályokban: a zongorából szept. 12-én d. el 10 órákor, a hegedű és gordonkából d. u. 3 órákor tartatnak. A drámai és operai osztályokba (kerespei ut 1. sz. III. em.) a beiratások szept. 6—8-ika közt a délutáni órákban; a főtveteli vizsgálatok: az operánál szept. 9-én, déli 12 órákor a nemzeti színház színpadán, a drámanál ugyanaznap d. u. 3 órákor az intézet helyiségében (kerespei ut 1. szám III. em. 18. ajtó lesznek. Tanárok: a zene-szeti osztályokban: Behiczay Gy., Hercefeld V., Köessler J. (zene-elmélet, zeneszerzés), Chyván K., Erkel Gy., Thomán I., Fayl Sz. (zongora), Köessler I. (zongora és karének), Hubay J. (hegedű és mély hegedű), Popper D. (gordonka), Gianicelli K. (nagy gordon), Passy C. A. és Pauly Rich. (maganének), dr. Váraday Ant. (szaválás, vers s költészet), dr. Harrach József (zenetörténet és esztetika), Szabó X. F. (hangszerelés és partitúraolvasás), Palóczy Lipót (olasz nyelv). b) a drámai osztályokban: Naday Ferencz és Nagy Imre (drámai gyakorlat), Paulay Ege (drámai gyakorlat és színeszt elmélete), dr. Csiky Gergely (dramaturgia, mythologia és esztetika), dr. Váraday Ant. (magyar nyelv, költészet, esztetika, történelem és jelmez), Kayé Laj. (francia nyelv. c) az operai osztályokban: Passy C. A. és Pauly Rich. (ének), Ujházy Ede (operai színpadi gyakorlat), Erkel György (énekgyakorlat), Szabados Béla (énekkorreptor). A drámai és operai tanszak közös tanarai: Kobler Fer. (táncz), Bokelberg Ernő (torna), Keresztény I. (vívás). T a n d i j: a zeneszerzési, maganének és orgona főtanszakoknál évenként 70 frt; a zongora, hegedű és gordonka főtanszakoknál 100 frt; a nagy gordonka főtanszaknál 50 frt; a zongora, hegedű és gordonka előkészítő osztályokban 50 frt. A drámai tanszaknál 30 frt, az operai tanszaknál 70 frt. A tandíj két egyenlő részletben fizetendő. A tandíjon kívül 1 frt beiratasi és 5 frt főtveteli díj jár. A zeneszerzési és operai növendékek a m. kir. opera — a drámai növendékek pedig a nemzeti színház előadásait ingyen látogathatják meg. Szegénysorsu, de kiváló tehetséggel és szorgalmu növendékek tandíjmentességet élveznek és ösztöndíjban is részesülhetnek. Bővebb értesítést a z e n e s z e t i o s t á l y o k r ó l dr. Harrach József titkár (Angrassy ut 67. sz.) — a drámai és operai osztályokról dr. Váraday Antal titkár (Kerespei ut 1. sz. III. em.) adnak. Az igazgatóság.

VEGYESEK.

— **Tagjaink lankadsága, kedvetlenség, étvágyhiány, összekötvé vértőlulással a főre s mellre, mindig emésztési zavarokat jeleznek; a melyeket legjobban, legolesóbban s kellemes**

hatásuknál fogva a legelviselhetőbb módon meg lehet szüntetni a gyógyszerárakban 70 kr. kapható valódi Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacok használatával.

CSARNOK.

Ártatlanul.

— Elbeszélés. Irta Karay Anna. —
(Folytatás.)

Midőn belépett a szobába, a vértócsa mellett egy fehér borítékot látott heverni, undorodva rugta a szekrény alá, mert hisz az mi lehetett volna más, mint egy Henriette kebléből kiesett szerelmes levél? ...

Nem tudta elhagyni ezt a véres szobát. Leült Henriette varró asztalához és két tenyerebe fektette fejét soká, soká ült ott fásult, dermedt mozdulatlanágban.

Közeledő léptek nesze riasztotta föl, — rémledező nyujtotta föl szemét. A hazatérő cselédke csoszogtak kívül a folyosón, aztán csend lett ismét, nyomasztó, halotti csend.

Hajnaldott. A hajnali derengés beszűrült a függönyzeilen ablakon és megvilágította a földön az alaktalan, fekete foltokat... Ákos félig eszméletlenül borult ismét karjaira...

Egyszerre egy éles sikoltásra riadt föl, aztán tova rohanó ládbogásra... Ákos feje megszárdult, szeme káprázott, a szobába besütoött a uap, a külsőbön egy elejtett seprő hevert... a szobaleány volt, ki takarítani akart e helyiségben s betekintve lélekszakadva elfutott.

Még nem lehetett messzire, midőn az erdőkerülő lépett a szobába, ki ilyen tájban a reggeli postát szokta hozni. Egy esomó levél éshirlap volt kezében.

— Jó reggelt kívánok! — mondá gépiesen, — a tekintetes asszony számára is van egy levél, meg egy... — Egyszerre elakadt a szó a torkán, mert Ákos rámereszté nagy, lázas tűzben égő szemeit s feléje fordítá halálhalvány dult arcát.

— Jézus Maria! — kiálta a vértócsára tekintve és kiejtve kezéből a lapokat, leveleket, az is tova futott.

Ákos égvé tekintete arra a fehér borítékra meredt, melyen nejének neve állt idegen férfikéztől írva... Lassau lehajolt, kinyujtotta kezét utána... aztán megint visszahuzta, nem tudta a kezébe venni...

Végre erőt vett magán, fölszakította.

Hosszu volt a levél, ő olvasta, olvasta, de alig volt képes reá, oly örült tánczot lejtettek előtte a betűk. Az erek lüktettek hómokán, szíve oly eszeveszett gyorsasággal dobogott, hogy feje megszárdult s ő levegőt után kapkodott.

Abból a levélből megtudta azt, hogy kioltá a legkedvesebbje életét — ártatlanul...

Az óriási súly alatt, mely lelkére nehezült, alakja megtört, térdre rogyott a vértócsa előtt... Összekulesolva két kezét nézte a szeszélyes alaku vérvirágokat, nézte sokáig s szeme előtt mint vizió megjelent Henriette haldokló alakja, se bére soritva fehér kezét, az ujjai közt aláfutó vérvonalakkal s ez egyetlen sóhajszert szóval: — Ártatlanul...

Meredt szemekkel, hörgő ajakkal hajolt a földre és kibuzta az alárgott levélborítékot a szekrény alól... A boríték nem volt leragasztva, kivette tartalmát belőle, — kivette saját arczképet...

Réameresztve szemeit nézte lélekzet nélkül, félig nyitott ajakkal, dermedten, mozdulatlanul... Arca fakó, ólomszintől öltött, remegő ajkai elfehéredtek és e szintzesített ajkak egyszerre elkezdtek — mosolygani... Mosolygott szembe önmagával... Aztán a mosoly egyszerre dühhöz változott, fölrogt és belesapta arczal a ké-

pet az aludt vértócsába, hogy az szerzte főcsesent.

— Fulladj bele, fulladj bele — bolond!...

Fegyverek csengése hangzott, erős kéz ragdta meg vállait és egy kemény hang kérdező:

— Hova tette nejét?

— Hova tettem?... hova tettem? — tagolá és révedező szemekkel nézett körül, — én nem tudom...

— De azt tudnia kell. Hova rejtette miután megölte?

Erre a szóra el kezdett Ákos hangosan kacagni.

— Nem én, dehogyan én öltem meg, hanem az ni! az a másik, a ki ott fordik a vérben... Az a bolond! az a bolond!...

És kacagott, kacagott, míg nem a kaczagás jaggatásba vegyült, fölkapta vértől áztott fényképét és szembe fordítá a rendőrökkel.

— Mondják ki ez, ki ez a nyomorult, ki megirigyelte boldogságomat? mondják mi a neve? nem ismerik?...

(Folyt. köv.)

Laptulajdonos:

Felolós szerkesztő:

NAGY FERENCZ

HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. e. közönség becses tudomására hozni, hogy miután az egerághi templom dísz festésével elkezdtem és ott, egy mind a bakóczai, kakasdi, hirdi és szegárdi, valamint a pécsi budai-külvárosi plébánia-templom stb. dísz-festésével is a legnagyobb elismerésben részesültem: valamint a

czég és szobafestés

terén is ugyan azon érdemeket szerevez, jó színérzékem és munkám tiszta kivitele és tartósága által e czézből fizetemet egy rendeztem be, hogy e téren bármi hasonlítottal előnyösen versenyezhetek annál is inkább, minthogy a legelső pécsi, berlini, stuttgarti és párisi tanárok által készített szobafestés és fali mintáit francia és német stílusban nagy választékban beszereztem, mely által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legegyszerűbb szobafestéstől a legdíszesebb munkáig minden igényeknek megfelelehetek.

Templom festéseket, mint eddig is elvállalok.

A n. t. közönség becses pártlogását kérve, melyet kiérdemelni mindenkor főtevékém leendő, maradok mély tisztelettel

Vadász Béla,
dísz-festő.

Pécsét, József-utca 5. sz.

Fűszer-kereskedés eladó.

Egy jól berendezett, szép számú ve-
vőkkel bíró

fűszer-kereskedés

Pécsét, nagy forgalmu helyen, jutányos feltételek mellett eladó.

Hol? megmondja lapunk kiadóhivatala.

Pécsi nyilvános 3 osztályú
kereskedelmi középiskola.

Ezen a nagyv. vallás- s közoktatásügyi m. kir. Miniszterium által nyilvánossággal felruházott intézet az ország többi felsőbb kereskedelmi iskoláival (akadémiák) teljesen egy rangba van helyezve, s a végzett növendékek az érettségi vizsga letétele után

az egyévi önkéntességi jog kedvezményében részesülnek.

A törvényesen előírt három osztályon kívül

előkészítő osztály

is létezik olyanok számára, kik hiányos előismereteik miatt az I. osztályba még föl nem vehetők.

A beiratások f. é. augusztus 30-án kezdetnek meg.

Bővebb felvilágosítást nyújt az intézet helyiségeiben (Mária-utca 8. sz. a.)

az igazgatósig

Pécsen, 1890. augusztus hóban.

Házhely eladó!

Egy 150 □ nagyságú

házhely,

Pécsen, belváros Nepomuk-utczában szabad kézből jutányos árrért eladó.

Bővebbet Cseszner Károly tulajdonosnál, Nepomuk-utczában 43. sz. alatt.

Állandó barack-kiállítás!

Kitűnő francia barack

és torzsátlan vagy buzdoványi körte f. évi augusztus 17. napjától **Nepomuk-utca 10. sz.** alatt levő kertben frissen a fáról szedve vehető. Szállításra szánt barack mennyisége alulírottan legalább egy nappal előbb megrendelendő.

A gyümölcszedés minden reggel és este 6-8 óráig eszközöltetik.

Id. Waisz Antal.

Ellátást keresek

uri családnál **egy joghallgató** számára. Fő kellékek: **világos, egészséges lakás és jó koszt.** Szíves ajánlatok kéretnek Török-Becsére (Torontálm.) küldetni.

Szerdahelyi Adolf.

Jó karban levő

butorok

jutányos árrért eladók Pécsen,

Deák-utca 9. sz

ZELESNY KÁROLY

Ó cs. és kir. Fensége József főherczeg udvari fényképésze.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek ezzel tiszteletteljesen tudomására hozni, hogy **Pécsen, a Király-utczában, a dr. Schwarcz-féle ház kertjében** a látogatók kényelmére a legfokozottabb igényeknek is megfelelő

m á s o d i k

FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERMET

nyitottam.

Az újabb kori fényképészeti vívmányok figyelembe vételével épített s épp oly díszesen berendezett műteremben a felvételek tetszészerinti nagyságban a délelőtti és délutáni órákban eszközöltetnek s a képeknek kifogástalan kidolgozásáért és kiállításáért — lehetőleg olcsó árak mellett — keszkesedik alulírt.

A műteremnek két utczárol van bejárója és pedig a Király-utczáról 17. sz. alatt.

Felvételek — még borus időben is — nemcsak hétköznapokon, hanem vasár- és ünnepnapokon is eszközöltetnek mindenkor d. e. 8 óratól est 6 óráig. — Péntek napon délután azonban — a vasárnapi munkaszünet helyett — a műterem zárva van.

Szamos pártfogásért és látogatásért eszedik

ZELESNY KÁROLY,
udvari fényképész.

A cs. és kir. kiz. szab.

Herzog Sándor gyárai, Bécs, I., Graben, Bräunerstrasse 6.

szállítanak elismert legjobb minőségű

Mosógépeket,

(Strakosch és Poner szabadalmazott)

facsarógépeket,
ruha-mángolókat,
vasalógépeket

sat.

Csatorna-zárakat,

önmozgású,

legjobb védelem
áradás ellen,
patkányokellen,
csatorna-bűz ellen.

Meidinger-kályhákat

egyszerű és díszes kiállításban

szabályozható
töltő-kályhákat,
Caloriférest,
központi fűtéseket,
szellőztető készülékeket.

Eladás jótállás mellett. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

száztalan és nyomban

10 □ mértékű
1 kiftó.
Ára 1 ft. 20 kr.

Fed
bármily előbbi
festést.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Ismeretvé teszi, hogy a szobák a mázolás alatti használatosságának, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajtakknak sajátja, elkerültetik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiké maga végzeheti a mázolás. A palló művelés tárgyát feltérképezte, anélkül, hogy elvonná a fényt. Még kell különbözöteni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgasbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fölül be a pallót a egyuttal fényt is ad. Eszt egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befod minden foltot, köröket mázolás után van azután

tiszta fényezés (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különböz parketre s olajfestékek már bemazolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, sundfogva nem fodi el a fannestát.

Postasomag, ábrákkal 10 községi mtr. (ket közpénz-gyűjtsű szobára való) 5 ft. 90 kr. vagy 9 ft. márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldetnek. Mintamintások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A hozzájárulást és a jótá vigyárat a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 150 éve létező gyártmányt sokféle utanozó és hamisítják, s sokkal rosszabb, a gyakran a valak még nem lehet megkülönböztetni honosak forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk készítője és a gyári gyártója,
Prága, K. Berlin.

Egyedüli árusítas Pécsen — Köszl János-nál.

Leány-növeldői jelentés.

Alulírott tisztelettel tudatja a t. cz. szülők és gyámokkal, hogy

nyilvános joggal felruházott

leánynevelő- és tanintézetében

(Mária-utca 13. szám)

a rendes tanfolyam f. évi szeptember hó 3-ik napján fog kezdődni.

A beiratások pedig 1 évi augusztus 31-étől fogva eszközöltetnek.

Az előkészítő osztályba (gyermekkert) ezentul is fogadok **3 éven felüli gyermekeket.**

Szíves megkeresésre, a benlakó növendékek felfogadására vonatkozó feltételek azonnal közöltetnek.

Pécsen, 1890. évi augusztus 11-én.

Liebscher Vilma,
tanintézet-tulajdonos.